

Chương Sử Quan Lê Văn Hưu

Lê Văn Hưu sinh năm Canh Dần (1230), quê hương nay là làng Rị, xã Thiệu Trung, huyện Thiệu Hoá, tỉnh Thanh Hoá. Ông là người chép sử đầu tiên của dân tộc ta và nổi tiếng là thần đồng khi còn là cậu học trò nhỏ ở giáp Phủ Lư, huyện Đông Sơn, Thanh Hoá.

Chuyện kể rằng, hồi Lê Văn Hưu là học trò thầy họ Nguyễn ở làng Cổ Bôn. Hàng ngày đi học, thường dừng chân bên quán thợ rèn ở đầu làng xem. Một hôm, Lê Văn Hưu xách túi đứng xem bác thợ rèn dùi xiên và tò mò hỏi: Bác này! Ông tổ nghề rèn của ta là ai đó?

Thấy thằng bé mới lên mười tuổi mà đã biết hỏi vặn vẹo, bác thợ rèn liền ra câu đối, đối được thì được thưởng, không đối được thì phải ở đây quai búa, khi nào đối được mới cho về! Bác thợ rèn chỉ vào lò rèn đọc: "Than trong lò, sắt trong lò, lửa trong lò, thổi phì phò rèn lên dùi sắt". Đối đi!

Lê Văn Hưu cười: Chả khó mấy! Rồi vỗ vào túi, đối ngay: "Nghiên ở túi, bút ở túi, giấy ở túi, viết lúi húi giật lấy khôi nguyên".

Bác thợ rèn tròn tròn mắt khen: Ta xin thua rồi đó, và thưởng cho Lê Văn Hưu 30 đồng tiền để mua giấy bút. Quả nhiên, qua dùi mài kinh sử, Lê Văn Hưu đỗ Bảng nhãn vào năm 1247, khi đó mới 17 tuổi. Ông làm quan dưới ba triều vua là: Trần Thái Tông (1225 - 1258), Trần Thánh Tông (1258 - 1278) và Trần Nhân Tông (1278 - 1293).

Sau khi đỗ Bảng nhãn, Lê Văn Hưu được triều đình phong chức Hàn lâm viện học sĩ, lại được vua Trần Thái Tông uỷ thác cho việc dạy dỗ Hoàng tử Trần Quang Khải, và đến năm 1262 được Thượng hoàng Trần Thái Tông giao cho biên soạn bộ quốc sử đầu tiên ở nước ta.

Tháng Giêng năm Nhân Thân (1272) dưới triều vua Trần Nhân Tông Chương sử quan Lê Văn Hưu đã hiến dâng bộ quốc sử lấy tên là *Đại việt sử ký*. Đây là bộ sử đầu tiên của nước Đại Việt ta, gồm 30 quyển.

Năm 1275 ông được giữ chức Binh bộ thượng thư. Ông mất năm 1322, thọ 93 tuổi.